

JAZYKOVÉ KOMPETENCE A POŽADAVKY PRO BUDOUCÍ PRACOVNÍKY EU

LANGUAGE KNOWLEDGE AND REQUIREMENTS FOR FUTURE EMPLOYEES OF THE EU

Hana Romová

Summary

With the coming accession into the European Union there will be a rising demand for language competent employees. Which requirements have the new employees to fulfill, which language skills do they have to know. How has our University contributed to the knowledge of languages of our students and also future European employees. How can it further contribute to the development of language competence.

Zusammenfassung

Sprachkompetenz und Anforderungen an kuenftige Mitarbeiter der Europaeischen Union. Mit dem kommenden Beitritt der Tschechischen Republik in die Europaeische Union kommt es zu einem erhoehtem Bedarf an sprachlich kompetenden Angestellten / Beamten und Beamtinnen. Welche Anforderungen werden an neue Mitarbeiter gestellt, ueber welche Sprachkompetenzen muessen die Bewerber verfuegen. Wie hat unsere Universitaet zur Mehrsprachigkeit von Studenten und somit kuenftigen Fachleuten beigetragen und wie kann sie dazu beitragen

Klíčová slova:

jazykové kompetence, znalosti, testy, příprava studentů, interdisciplinární znalosti, vícejazyčnost, dovednosti

Key words:

language competence, knowledge, tests, students' preparation, interdisciplinary knowledge, multilingualism, skills

Úvod

V současné době existuje více představ o budoucím uskutečnění komunikace mezi jednotlivými institucemi Evropské Unie. Mnoho tzv. malých států se snaží s danými institucemi komunikovat pomocí světových jazyků.

Za primární je však označována mnohojazyčnost, podpora zachovávání jazyků jednotlivých evropských států.

Evropská komise chce navázat na entuziasmus Evropského roku jazyků a její snahou bude pomoci členským zemím zajistit, aby všichni občané byli schopni komunikovat nejméně ve dvou světových jazycích kromě svého mateřského jazyka a tak dosáhnout cíle stanoveného Radou v Barceloně.

Zdůrazňuje se důležitost jazykové rozmanitosti v Evropské unii, rovnocennost jednotlivých národních jazyků lze odvodit z evropského občanského práva na jazykovou identitu. Náklady na udržení tohoto mnohojazyčného principu jsou poměrně vysoké, ale tento

problém nemůže být sledován pouze z finančního hlediska. Jedná se o rovnoprávné postavení všech kultur, jejichž výrazným charakteristickým rysem je právě jazyk.

Cíl a metodika

V budoucnosti bude zapotřebí odborníků z naší republiky, kteří budou reprezentovat a pracovat v institucích Evropské unie. Jedná se přitom o známé instituce jako Evropskou komisi, Evropskou radu, Evropský soudní dvůr, Evropský parlament, Evropský účetní dvůr, Evropskou centrální banku ve Frankfurtu, Evropskou investiční banku v Lucemburku, Evropský investiční fond v Lucemburku a další nejrůznější výbory, které budou pro zajímavost vyjmenovány a jejichž existence není tak běžně známá jako Hospodářský a sociální výbor, Regionální výbor, Agentura pro posuzování léčiv a Agentura pro životní prostředí /založená v Kodani/, Evropská agentura pro výstavbu /Thessaloniki/, Agentura pro ochranu zdraví a bezpečnost na pracovišti /Bilbao/, Překladatelské centrum pro zařízení Evropské unie /Luxemburg/, Evropské centrum pro podporu zaměstnanosti /Cedefop/ /Thessaloniki/, Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek /Dublin/, Evropská nadace pro zaměstnanost /Turín/, Evropská instituce pro sledování drog a drogové závislosti /Lisabon/

Evropská instituce pro sledování rasismu a rasistických projevů /Vídeň/, Úřad pro harmonizaci vnitřního trhu /Alicante/ a další.

Evropský úřad pro personalistiku sleduje politiku stejných možností a akceptuje žádosti bez ohledu na věk, etnickou příslušnost, politické, světonázorového či náboženského přesvědčení,

Pohlaví či sexuální orientace žadatele či žadatelky bez ohledu na případné postižení, rodinný stav či rodinné situace.

Žádání jsou zejména odborníci znalí jazyků – tedy tlumočníci, hospodářství- tedy ekonomové a právníci.

Kromě svého mateřského jazyka musí dotyčný perfektně ovládat anglický nebo francouzský jazyk a dále mít důkladnou znalost dánštiny, němčiny, angličtiny, finštiny, francouzštiny, řečtiny, italštiny, nizozemštiny, portugalštiny, švédštiny nebo španělštiny. Znalost dalších úředních jazyků Evropské unie je předností.

Podíváme se blíže na požadavky profilu odborníka zájímajícího se o nabídku zaměstnání v některé z výše uvedených institucí. Žadatelé musí mít ukončené vysokoškolské vzdělání a mít nejméně desetiletou praxi na vysokoškolské úrovni, z toho musí pět let souviset s danou konkrétní činností a obsahovat i vedoucí funkci.

K výběrovému řízení budou připuštěni kandidáti, kteří splňují dané podmínky. Písemné zkoušky trvají 3 hodiny a skládají se v anglickém nebo francouzském jazyce ke zjištění organizačních schopností žadatele.

Pro větev právníckou je dále nutno napsat sloh o právním tématu pro posouzení znalostí žadatele, jejich schopnosti písemného vyjadřování a logického myšlení.

Lze si zvolit různé náměty z následujících oblastí :

- a) občanské a obchodní právo;
- b) veřejné právo a ústavní právo;
- c) právo Evropského společenství

Tato zkouška bude hodnocena pouze v případě dosažení minimálního počtu bodů.

Další částí je korektura (bez slovníku) právníckého testu vysokého stupně náročnosti, který byl přeložen z francouzštiny, angličtiny, němčiny, španělštiny nebo italštiny – tedy třetího jazyka do jazyka cizího, zvoleného jako jazyk jedna u zkoušky.

Po vyhodnocení písemných zkoušek budou žadatelé, kteří dosáhli určeného počtu bodů připuštěni k ústní zkoušce.

Při ústní zkoušce bude hodnocena profesní zkušenost, organizace a koordinace práce ve správní jednotce, přizpůsobitelnost, schopnost vyjednávat, rozhodnost a celkově schopnost vedení.

Rozsah právních znalostí a jazykové znalosti ve všech třech jazycích stejně jako znalost nejdůležitějších mezníků evropské integrace a nejruznějších strategií politiky společenství.

Obdobné požadavky jsou kladeny na ostatní odborníky /ekonomy, auditory, statistiky/.

Ekonomická a společenská situace ve sjednocené Evropě vyžaduje od absolventů vysokých škol, právníků, ekonomů, manažerů, aby byly odborně a jazykově kompetentní.

Znalosti cizích jazyků jako klíčová kvalifikace jsou považovány za nerozlučnou součást jejich odborné kompetence.

V současné již proběhly a stále probíhají konkurzy na volná místa a rezervní pracovní místa prostřednictvím Evropského úřadu pro výběr zaměstnanců pomocí Internetu on-line.

Ve zvoleném cizím jazyce lze získat podrobné informace. Lze přímo on-line absolvovat tzv. předvýběrové testy ve formě multiple-choice, případové studie pro obor hospodářství a statistika, jež slouží k posouzení rozhodovací schopnosti žadatele týkající se jeho analytického a syntetického myšlení a jeho způsobilost pro danou činnost.

V německém jazyce se u příkladových testů na informační stránce bohužel vyskytuje poměrně dost chyb – překlepů – na první pohled celkem 6, stejně jako u testů sloužících k předběžnému výběru – psaní velkých písmen, překlepy – celkem 7.

Zajímavé je, že ukázky testů jsou psány podle starých gramatických pravidel.

Následuje interaktivní jazykový test – jednostránkový text s 10 následnými otázkami.

Ukázka jazykového testu

Das ausgehende zwanzigste Jahrhundert steht im Zeichen tiefgreifender Veränderungen

Der Arbeitswelt, die sich nicht nur darauf auswirken wie, wo und wann gearbeitet wird, sondern auch auf den Arbeitsinhalt und die Arbeitsorganisation Einfluß nehmen. Auch im Arbeitsumfeld treten erhebliche Änderungen ein.

Die Unternehmen müssen immer flexibler reagieren können, so dass die überkommenen Verbindungen zwischen der Arbeitsleistung und dem Arbeitsort lockerer werden. Die Arbeit wird immer mehr zu Hause, im Hotelzimmer, direkt beim Kunden oder in zentral gelegen Büros geleistet. Diese Veränderungen werden vor allem zu tragbaren Preisen zur Verfügung steht. Außerdem können berufstätige ihre Arbeitszeit immer besser auf ihre eigenen Bedürfnisse abstimmen, ohne sich an feste Bürozeiten halten zu müssen. Desgleichen wird es immer einfacher, über Landesgrenzen und Zeitzonen hinweg zusammenzuarbeiten. Im Zentrum dieser Entwicklung steht die „Tearbeit“

Ursprünglich wurde unter Tearbeit vor allem die Arbeit zu Hause verstanden, bei der dem Arbeitnehmer der Weg zum und vom Unternehmen erspart wurde. Diese Art der Arbeit litt Anfänglich unter dem Vorurteil, dass es sich um eine bequeme Alternative zur „richtigen Arbeit“ handelte. Dieses Vorurteil ist inzwischen überwunden, da die Tearbeit eine viel größere Bedeutung erlangt hat. Sie gilt inzwischen als eine Beschäftigungsmöglichkeit für diejenigen, die aufgrund ihrer Lebensumstände sonst nicht in der Lage wären, einer normalen Büroarbeit nachzugehen. Tearbeit kann daher nicht nur den Unternehmen einen Wettbewerbsvorteil verschaffen, sondern auch die Zufriedenheit der Arbeitnehmer mit ihrem Berufsleben erhöhen.

Die neuesten Erkenntnisse lassen darauf schließen, dass die Telarbeit durch das Zusammenwirken einer Reihe entscheidender Faktoren in den nächsten Jahren schneller zunehmen wird als bisher. Erstens werden flexible Arbeitskonzepte und moderne

Technologien durch die Globalisierung der Märkte und des Handels besonders wichtig. Zweitens werden effiziente Kommunikationssysteme als Folge vereinfachter Organisationsstrukturen und fachübergreifender Zusammenarbeit der Beschäftigten entscheidende Bedeutung erhalten. Drittens hat die Arbeit statt mit Waren immer mehr mit dem Fluß von Informationen zu tun. Informationsfluß und Telearbeit passen ausgezeichnet zusammen.

Trotz dieser aufregenden Entwicklung gibt es auch einige Bedenken. So wird befürchtet, dass Telearbeit die Arbeitnehmer immer mehr belastet und die Trennung zwischen Arbeit und Freizeit immer mehr verwischt. Diese Bedenken müssen berücksichtigt werden, wenn die Möglichkeiten der Telearbeit ausgeschöpft werden sollen.

Frage 1

Was wird im Text NICHT als Folge der Telearbeit genannt?

- A. Änderungen im Arbeitsumfeld
- B. Änderungen bei den Gehaltszahlungen
- C. Änderungen bei der Zusammenarbeit der Mitarbeiter
- D. Änderungen bei den Arbeitszeiten

Frage 2

„Ich finde, _____ sich durch die Zusammenarbeit der Kollegen durch die Telearbeit _____ geändert hat.“

- A. dass – grundlegend
- B. dass – grundlos
- C. das - grundlegend
- D. das – grundlos

Frage 3

„vor allem“ (fettgedruckt) wird am besten ersetzt durch

- A. insgeheim
- B. nicht immer
- C. insbesondere
- D. nicht zuerst

Frage 4

Was fasst den Inhalt des zweiten Absatzes am besten zusammen ?

- A. Die Arbeitnehmer wollen am liebsten alle zu Hause arbeiten, was sie dank der neuen Technologien jetzt auch können
- B. Durch den technologischen Fortschritt verlagert sich der Arbeitsschwerpunkt von den Arbeitnehmern zu den Arbeitsgebern
- C. Der technologische Fortschritt bewirkt, dass die Arbeit vielerorts ausgeübt werden kann
- D. Die moderne Technik lässt die Unternehmen flexibler werden und kommt den Bedürfnissen der Arbeitnehmer entgegen

Frage 5

_____ mehr die Preise für die neuen Technologien zurückgehen, desto _____ wird die Bereitschaft, die Möglichkeiten der Telearbeit zu nutzen.

- A. Je – groß
- B. Je größer
- C. Wenn –größer
- D. Wenn - groß

Frage 6

„Desgleichen“ (fettgedruckt) wird am besten ersetzt durch

- A. Andernfalls
- B. Vielleicht
- C. Manchmal
- D. Ebenso

Frage 7

Was wird im Text NICHT als mögliche positive Folge der Telearbeit genannt?

- A. Es werden mehr Arbeitsplätze geschaffen
- B. Die Zufriedenheit der Arbeitnehmer wächst
- C. Die Unternehmen werden wettbewerbsfähiger
- D. Dem Arbeitsmarkt stehen mehr Bewerber zur Verfügung

Frage 8

Welche Aussage über Telearbeit ist dem Text zufolge richtig?

- A. Telearbeit ist eine vorübergehende Modeerscheinung
- B. Die Popularität der Telearbeit hat ihren Höhepunkt bereits überschritten
- C. Telearbeit wurde zunächst nicht als gleichwertige Arbeit betrachtet
- D. Der Stellenwert der Telearbeit hat sich im Laufe der Jahre nicht verändert

Frage 9

„wenn“ (fettgedruckt)

Was ersetzt am besten dieses Wort?

- A. falls
- B. aber
- C. wegen
- D. dass

Frage 10

So mancher _____, dass Telearbeit Stress _____ -

- A. glaubt – herbeiruft
- B. glaubt – hervorruft
- C. Glaube – herbeiruft
- D. Glaube - hervorruft

Meine Testauswertung !

Po testu následuje okamžité vyhodnocení.

Výsledky

Na naší univerzitě se připravují budoucí manažeři, ekonomové a tudíž bychom chtěli sledovat, zda a jak jsou připravováni pro budoucí zaměstnání v Evropské unii.

Již v roce 1997 začal studijní program inženýrské specializace „Evropská agrární diplomacie“ v denním i dálkovém studiu ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství.

V Kostelci nad Černými Lesy se konaly semináře na kterých vystoupili představitelé Ministerstva školství, Ministerstva zemědělství, Ministerstva zahraničních věcí a Evropské unie na téma „Vzdělávání odborníků pro státní správu vzhledem k předpokládanému vstupu ČR do Evropské Unie“. Cílem tohoto programu byla příprava zemědělských odborníků pro vstup do EU.

Studenti mají celkem dva cizí jazyky a z toho 4 hodiny angličtiny týdně. Cílem je upevnění a rozvinutí znalostí jazyka se zvláštním zřetelem na práci s texty, zpracování ústního projevu a vlastní ústní projev a odborný překlad.

U distančního studia, kde se jedná o odborníky z praxe, převážně o vedoucí pracovníky se kladl důraz na informační zdroje rovněž z praxe, jako jsou konference, zprávy a přehledy výzkumných ústavů, z vlastní odborné praxe studentů a ze zahraničního tisku.

Témata se zabývají aktuálními problémy o České republice, privatizací, restitucemi, restrukturalizací, živočišnou a rostlinnou výrobou, Agendou 2000 a společnou zemědělskou politikou (CAP) a ekonomickými systémy a obchodními organizacemi, marketingem a podnikáním – zdroji kapitálu, životním prostředím a ekologií a alternativním zemědělstvím a Evropskou unií.

Závěr:

Zvyšování jazykových kompetencí vede i ke zvyšování odborné kvalifikace a tudíž k větší konkurenceschopnosti absolventa vysoké školy na trhu práce. Je našim cílem, aby studenti dosáhli této kompetence nejméně ve dvou cizích jazycích.

Ekonomická a společenská situace ve sjednocené Evropě vyžaduje od absolventů vysokých škol, právníků, ekonomů, manažerů, aby byly odborně a jazykově kompetentní. Pro výuku cizích jazyků na vysokých školách i pro potřeby katedry jazyků na provozně-ekonomické fakultě ČZU je výuka odborného jazyka prioritou.

Znalosti cizích jazyků jako klíčová kvalifikace jsou považovány za nerozlučnou součást jejich odborné kompetence absolventa vysoké školy.

Literatura:

BORSUKOVÁ, Hana: Mehrsprachigkeit in der Ausbildung von Managern, Odborný jazyk v procesu evropské integrace, str. 111, Sborník příspěvků VŠE Praha 2002

KOSTRZEWA, F.: Probleme der Vermittlung von Fachsprachen an der Universität. In: Deutsch als Fremdsprache 37, 2, 2000.

WIESER, J.: Unterrichtliche Kriterien bei der Auswahl fachsprachlichen Materials. In: Fachsprache 3, 1980

WREDE, O.: Klíčové kvalifikácie a komunikatívno-kreatívno-kreatívne hry vo vyučovaní odborného německého jazyka. In: Zborník z MDV 2001 Demokratická a humanizácia 2001, Nitra 2001

Internetové stránky Evropské unie <http://europe.int/epso>